

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
МАРІУПОЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА
ГО «ФОНД РОЗВИТКУ МАРІУПОЛЯ»
АРІЕЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, Ізраїль
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ ТА ГУМАНІТАРИСТИКИ (WSEH), Республіка Польща
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ (EIDV), Словацька Республіка
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЦІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (EUST), Республіка Польща
ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ З РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА БІЗНЕС-ОСВІТИ
АСОЦІАЦІЯ СПРИЯННЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ «SPACETIME»

СТРАТЕГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДЕРЖАВНОГО ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

**Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Маріуполь, 9 жовтня 2020 р.)**

Маріуполь
2020

Редакційна колегія:

Голова – *Марова С. Ф.*, д.держ.упр., професор, голова оргкомітету, ректор Донецького державного університету управління;

Заступник голови – *Балуєва О. В.*, д.е.н., професор, заступник голови оргкомітету, проректор з наукової роботи Донецького державного університету управління

Члени ради:

Токарева В. І., д.держ.упр., професор, проректор з науково-педагогічної роботи Донецького державного університету управління;

Смирнова І. М., д.пед.н., доцент, заступник директора з науково-педагогічної роботи Дунайського інституту Національного університету «Одеська морська академія»;

Солоха Д. В., д.е.н., професор, декан факультету економіки Донецького державного університету управління;

Дятлова В. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності Донецького державного університету управління;

Черниш О. І., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри менеджменту невиробничої сфери Донецького державного університету управління;

Стойка А. В. д.держ.упр., професор, завідувач кафедри туризму Донецького державного університету управління;

Тарасенко Д. Л., д.е.н., доцент, декан факультету права і публічного управління Донецького державного університету управління;

Маслов І. З., к.т.н., механік I-го розряду, завідувач кафедри судових енергетичних установок і систем Дунайського інституту Національного університету «Одеська морська академія»;

Калініна І. В., к.ю.н., доцент, завідувач кафедри спеціально-правових дисциплін Донецького державного університету управління;

Никифоренко Н. О., к.і.н., доцент, завідувач кафедри соціології управління Донецького державного університету управління;

Хороших В. В., к.держ.упр., доцент, завідувач кафедри маркетингу Донецького державного університету управління;

Драгомірова Є. С., к.е.н., доцент, доцент кафедри туризму Донецького державного університету управління;

Ткаченко О. Г., к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності Донецького державного університету управління.

Затверджено рішенням Вченої ради Донецького державного університету управління від 01.10.2020 р. № 2.

С 83 *Стратегічний потенціал державного та територіального розвитку: матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції (наукове електронне видання) м. Маріуполь, 9 жовтня 2020 р. Маріуполь. 2020. 442 с.*

У збірнику представлені матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічний потенціал державного та територіального розвитку». Наведено погляди представників органів державної та місцевої влади, наукової спільноти та практиків щодо проблем формування стратегічного потенціалу державного та територіального розвитку та пошуку шляхів їх вирішення. Матеріали будуть корисними для науковців, практиків, керівників підприємств, викладачів вищої школи, аспірантів, студентів.

Отже, аналіз рейтингу глобальної конкурентоспроможності країн світу дає можливість визначити свою конкурентну позицію серед різних економік світу, зорієнтуватися на кращі країни, визначити свої плани та перспективи.

Найважливішим напрямом підвищення конкурентоспроможності економіки країни виступає розвиток інноваційної політики держави та формування потенціалу для її реалізації.

Список використаних джерел:

1. The Global Competitiveness Report 2016–2017. URL: http://www3.weforum.org/docs/GCR20162017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf.
2. The Global Competitiveness Report 2017-2018 URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index/>.
3. The Global Competitiveness Report 2015–2016. URL: http://www3.weforum.org/docs/gcr/20152016/Global_Competitiveness_Report_2015-2016.pdf
4. The Global Competitiveness Report 2014–2015. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2014-15.pdf.
5. The Global Competitiveness Report 2013–2014: Full Data Edition is published by the World Economic Forum within the framework of The Global Competitiveness and Benchmarking Network. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf.
6. The Global Competitiveness Report 2012–2013. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf.
7. International Telecommunication Union: The ICT Development Index 2017 <http://www.itu.int/net4/ITU-D/idi/2017/index.html>.

УДК 620.93

ВОДНЕВА ЕНЕРГЕТИКА ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМОК ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

ЧЕЧЕЛЬ А. О.,

доктор економічних наук, доцент
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування
Донецького державного університету управління

Інтерес до потенціалу водню як розповсюдженого енергоносія, використання якого не супроводжується шкідливими викидами, набув актуальності в останні десятиліття. Водень стає все вагомішою темою для енергетики майже у всіх регіонах, різних країнах та компаніях, які бачать потенційно важливу і широку роль водню для майбутньої «чистої» енергетики (зі звіту МЕА для саміту G20, 2019 р.). Характерною ознакою є розробка цілої низки урядових програм та дорожніх карт в різних країнах світу – від Америки до Австралії, зокрема в провідних азійських та європейських державах. Характерними прикладами є «Воднева дорожня карта Європи» (Hydrogen Roadmap Europe), «Національна воднева стратегія Німеччини» (Die Nationale Wasserstoffstrategie), «Воднева стратегія для

кліматично нейтральної Європи» (A hydrogen strategy for a climate-neutral Europe), схвалені у 2019-2020 роках.

Однією з головних цілей водневої стратегії є вирішення питань збереження довкілля та сталого розвитку. Широке використання водню як екологічно прийняттого енергоносія в останні роки, розглядається як найбільш перспективний шлях до суттєвого скорочення шкідливих викидів в атмосферу. Нова угода в межах Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (UNFCCC), щодо регулювання заходів зі зменшення викидів двоокису вуглецю, підписана в Парижі 2015 року, має на меті спрямовувати зусилля на обмеження глобального зростання температури на планеті. На відміну від Кіотського протоколу, Паризька кліматична угода передбачає, що зобов'язання зі скорочення шкідливих викидів в атмосферу беруть на себе всі держави, незалежно від ступеня їхнього економічного розвитку. Зокрема, європейська практика застосування водню має як екологічні, так і технологічні аспекти. Проводиться перехід Європи на декарбонізовану енергетичну систему. 28 держав-членів ЄС відповідно до Паризького протоколу підписали та ратифікували угоду (COP21), щодо утримання глобального потепління в межах «значно нижче» доіндустріальних рівнів, і зобов'язуються докладати зусиль для обмеження підвищення температури.

Перехід до нової моделі енергетики має радикально перетворити способи виробітку, передачі, збереження та споживання енергії. Це вимагатиме практично вільної від вуглецю генерації енергії, підвищення енергоефективності та глибокої декарбонізації транспорту, будівництва та промисловості. Як випливає з досліджень, досягнення енергетичної перебудови в ЄС потребуватиме масштабного використання водневих технологій. Без них ЄС не зможе досягти означеної мети по декарбонізації (Hydrogen Roadmap Europe). Звичайно, водень є не єдиним важелем декарбонізації, але це без сумніву важливий фактор в ряду інших технологій.

Паризька кліматична угода набула чинності у 2016 році, і Україна стала однією з перших сторін цієї угоди. Більше того, Україна увійшла в десятку світових країн-лідерів, яка подала до Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату Стратегію низьковуглецевого розвитку України до 2050 року (СНВР), схвалену урядом у 2018 році.

«Декарбонізація енергетики України» є ключовим розділом СНВР, оскільки частка енергетичного сектору у загальних обсягах викидів парникових газів (ПГ) сягає 65%, а разом із викидами ПГ, що утворюються в секторі «Промислові процеси», частка досягає 82%. Для оцінки скорочення викидів ПГ були визначені та враховані заходи з декарбонізації енергетики України, які в тому числі передбачають збільшення виробництва та споживання електричної енергії з відновлюваних джерел, розвиток міжнародної інтеграції України у сфері відновлюваної енергетики та інших секторах. Група заходів у сфері модернізації та інновацій включає також впровадження технологій акумулювання енергії та розвиток технологій виробництва водню. Адже цілі України, як одного з учасників Паризької кліматичної угоди – це скорочення викидів CO₂ на 25% до 2020 року, на 40% до 2030 року, і пропонується амбітна ціль до 2050 року – скорочення на 70%, що не можна здійснити при традиційній структурі джерел енергії.

Водень може мати надзвичайно широке використання. Однак сьогодні він використовується в основному при переробці нафти та виробництві добрив. Для

переходу до «чистої» енергетики його також потрібно впровадити в галузях, де він майже відсутній, таких як транспорт, житлово-комунальне господарство та виробництво електроенергії. Важливим рушієм до переходу на водневі технології є парадигма енергетичного переходу, або переходу до безвуглецевої екологічно безпечної економіки. Успішний енергетичний перехід означає поєднання доступності та безпеки постачання енергії, захисту клімату, інноваційного та інтелектуального спрямування. Цей перехід має довгострокову перспективу, і тривалий час має співіснувати з традиційними технологіями, які лишаються частиною енергетичної системи.

Нині в електроенергетиці на водень припадає менш як 0,2% виробленої електроенергії, в основному в металургії, на нафтохімічних заводах і нафтопереробних виробництвах. Сучасні дослідження показують, що водень може покрити до 85% всіх енергетичних потреб в секторі індустрії та 92% потреб побутового сектору й індивідуальних споживачів. Він може замінити природний газ для побутових потреб, бензин – у двигунах внутрішнього згоряння, спеціальні види пального – в ракетній техніці, ацетилен – у процесах зварювання металів, кокс – у металургійних процесах, метан – у паливних елементах.

Важливою передумовою масштабного впровадження водневих технологій є міжнародна співпраця, як стосовно технічних розробок, інвестування у масштабні проекти, так і створення глобальної мережі зі зберігання та транспортування водню, сприяння спільному ринку технологій, обладнання та водневої продукції.

Список використаних джерел:

1. Public Administration for Sustainable Development: New Challenges and Perspectives : Collective Monograph / The general ed. Chechel A. O., Khlobystov Ie. V., Śleziak M. Mariupol - Bielsko-Biala (Poland): University of Economics and Humanities, 2020. 354 p. URL: https://dsum.edu.ua/storage/documents/monographs/Public%20Administration%20for%20Sustainable%20Development/Monograph_2020.pdf.
2. Orlova Nataliia, Chechel Anna. The Determinants of Ukraine's Sustainable Development. Scientific Journal «MIND» Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna (University of Economics and Humanities), 8/2019. URL: https://mindjournal.wseh.pl/sites/default/files/article/0320/the_determinants_of_ukraines_sustainable_development.pdf.